

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea Unirei
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joia și Sâmbăta.

Simptoame analoge.

Am înregistrat laconica știre, că ministrul instrucțiunii, contele Zichy János a abdicat și monarhul i-a primit abdicarea. Azi deja putem spune și numele noului ministru al instrucțiunii: Iankovich Béla, care până aci a fost secretar general în ministerul de culte. Se zice că Lukács ar fi avut o lungă tatvedere cu contele Zichy, pe care s'a silit a-l îndupleca, ca să mai rămână, provocându-se la situația politică internă desperată, precum și la eventualitățile, ce se pot isca pe urma războiului balcanic. Dar toate au fost zădărnice. Zichy s'a dus și pe un moment se părea, că are se plece și guvernul. Căci Zichy era în cabinetul lui Lukács, cam ceace a fost odinioară Andrassy în coaliție. Omul fin, gingaș, care ține seamă la o reputație superioară și nu vrea să aibă concepții deosebite pentru cinstea personală și cea politică. Mai se spune despre Zichy, că a fost și este omul de încredere al moștenitorului de tron și unul dintre magnații maghiari mai bine văzuți la Curte. Natural, că abdicarea lui a căzut cu altă greutate în cumpănă, ca și cum a fost abdicarea ministrului de justiție Székely, după care, n'a plâns nime.

Abdicarea lui Zichy e un simptom, care se repetă atât de des în politica maghiară, încât merită să fie fixat.

Să băgăm numai bine de seamă, dela coaliție încoace fiecare guvern a adus cu sine promisiunea solemnă a votului universal și secret. Dar până acum nici un guvern n'a cutezat să vină cu un proiect, fie ori cum, afară de așa zisul proiectul sufragiului universal a lui Lukács.

Coaliția, când a fost să fie gata cu proiectul sufragiului universal pro-

mis, și Andrassy ca ministru de interne l'a schițat, ca bazat pe pluralitatea de voturi, conții au căutat motiv de ceartă, iar coaliția s'a împrăștiat ca făina orbului și s'au făcut toate tabula rasa.

A venit Khuen Hédervary. El a promis și mai sincer și convingător, că va da popoarelor țării o lege electorală, cum este în alte țări ale Europei apusene. La alegeri i-s'a atașat Tisza, ca șampion și l'a stăpânit până l'a îngropat. Când la urmă Khuen a început să vorbească și de termin, când va prezenta proiectul electoral, încurând a venit ca din senin un alt deus ex machina, reforma militară — și s'a dus Khuen cu promisiune cu tot.

Acum e al treilea joc. Lukács după multe alte legi, mai avea una, cea mai principală, promisă de toate guvernele — reforma electorală. Dar s'au pus oamenii din nou pe lucru. S'au pus conții împotriva. Un ministru a abzis, Zichy de asemenea. Procesul de destrămarea partidului muncii e în curgere. Nu se știe încă, că oare nu se va duce și Lukács și cu el — sufragiul universal? Căci acesta e lucrul principal. Cui îi trebuie la noi în țară reformă electorală? Proletarilor? Mai aștepte. Beati posidentes se află bine și așa. Deputații ardelenii, maghiarii și sașii, au protestat demult împotriva noului proiect electoral, cialați încă își tem hegemonia.

Cu toate că sufragiu universal e ce aduce Lukács? Halal de el! Dar cu toate aceste, conții se tem de viitor, de democrație.

Prin urmare nu Désy, nici Zichy, nici alte împrejurări trag de guvern la vale, ci politica tradițională maghiară față de ori care lărgire de drepturi.

Maghiarizarea în lumină ade-vărată. Dl dr. A. Micu a scos în zilele aceste o broșură cu titlul: Starea învățământului în comitatul Hunedoarei. Statistica, pe care ne-o prezintă broșura privitor la școlile românești din comitatul Hunedoarei, e — îngrozitoare. Păcat, că nu s'a publicat în vre-o limbă vest-europeană, ca să se poată arăta lumii, de ce noi suntem poporul cel mai analfabet din întreaga monarhia Austro-Ungară.

Dl Micu spune, că din 1907 (introducerea legii lui Apponyi) și până azi, în comitatul Hunedoarei s'au închis 135 de școli românești. Cele mai multe au fost închise pe motiv, că n'au localuri corespunzătoare, cu toate-că unele din aceste localuri au fost închiriate apoi pentru școala comunală ori de stat. Din acest motiv numărul acelor, cari cercetează școala s'a redus astăzi la 43% față de 60—70%, câți erau înainte de 1907.

Dl Micu spune, că ravagiile aceste ne-mai pomenite sunt opera inspectorilor regești, cari prin ruinarea culturii românești voesc, ca să-și facă merite patriotice.

Din partea noastră mai adăugem, că și inspectorii își pot face numitele merite tot cam numai pe unde e posibil. Unde preoții sunt la locul lor și poporul luminat, nu poate face nimic nici cutare Benkő nici Dénes. *Cazul cu școala noastră din Băișoara* e un splendid exemplu, că ce pot face conducătorii conștii și un popor harnic pentru școala românească.

Dr. Aurel Vlad candidatul partidului național la Sasca-montană. — Cetim în „Românul“:

Comitetul central al clubului comitatens al partidului național român din Caraș-Severin în ședința sa ținută azi în 27 Februarie n. sub presiunea dlui Dr. Gh. Dobrin, participând și d. Dr. Iuliu Maniu, a luat în considerare cu sincere regrete motivele de ordin de partid, cari determină pe d. Dr. Iuliu Maniu a nu primi candidatura de deputat dietal în cercul electoral Sasca, ce i-s'a oferit cu atâta însuflețire, și totodată a hotărât, cu unanimitate și în deplin acord cu conducerea centrală a partidului a oferi candidatura distinsului luptător

Dr. Aurel Vlad

dela care a sosit asigurarea, că, — redobândindu-și sănătatea — primește lupta pentru afirmarea partidului național românesc în cercul electoral Sasca.

E rândul bravilor Români din acel cerc, să demonstreze iarăși cu aceeași strălucire ca în trecut credința lor către străvechiul steag al aspirațiilor noastre!

Reforma electorală. În Camera ungară s'a început munca parlamentară din nou. La ordinea zilei sunt mai multe chestii de ordin secundar. Astfel s'a ales de vice-prezident al Camerei Szász Károly, iar președintele a anunțat, că Majestatea Sa a absolvat pe contele Zichy și în locu-i a fost numit ministru de culte Iankovich Béla. Pe Sâmbătă probabil va fi debătut proiectul despre salariile învățătorilor, iar Luni în săptămâna viitoare ajunge la ordinea zilei — reforma electorală. Pentru ziua aceasta se fac mari pregătiri, căci socialiștii probabil vor declara pe atunci greva generală.

Corespondințe.

Din Budapesta.

5/II. 1913.

Februarie. — Dunărea. — Unele-altele.

Veșnicile senzații, culorile plutitoare pe valurile străzilor, întrecerile de strigăte și toate, toate cari în ciocotul unei Capitale se perindează ca un fir dintr'un ghem vrăjit — în cele din urmă, ca tot ce-i trecător — și-se par tocite, par'că nu te mai farmecă — și galantarele cu strălucirile lor de scumpețuri, huetele, facerile și prefacerile, cari mai înainte îți supunea urechea, ca o putere nebărită, imperioasă — cine știe prin ce proces, dar te lasă nepăsător, obicinuit...

Din frumsețile unei Capitale însă, unde — atâta lumină își împrăștiie bogățiile — și

totuș se află atâta, cari mor de dorul unui colț de boltă senină — neîntrecute se desprind darurile Naturii mame cu sezon-urile-i feliurite.

A început înainte de sărbători să fulghe încet-încet — și-apoi tot mai înadins... și-a nins cu scurte intreruperi până zilele din urmă. Era zăpada groasă, de nu biruiau furnicarii de lucrători cu ea, vremece alta de deasupra invazie nu alta făcea asupra orașului... Influența de stepă dac'ai fost cu atenție ai putut-o observa deabinele...

Februarie însă și-a dat dat de rușine antecesorele-i ursuze.

Zilele întâie, ne-a părut o undă parfumată de primăvară. Soare cald și vânt mirositor au făcut să fugă zăpada chiar și de pe Gellért, mai serios de fire, cu „argintul viu” — vorba poetului. Astăzi din întâmplare cochetează cu turnurile și clopotele de tinichea, neguri uriașe, grele, murdare de dugori a tot soiul... Până într'amiază pare că ești într'un iad... Norii însă, cari aleargă ușor pe deasupra și chiotele îndepărtate cu ecouri, cari prind a se auzi tot mai limpede în crepusculul violet al amurgurilor, cari la fel ne fac să le simțim zăbovirea pe fiecare zi — instinctiv par'că ne penetrează fiecare fibră cu fiorii primăverii...

*

Oglinda Dunării demult se curge liniștită fără de-a mai fi schinjită de ascuțitele atâtor vapoare sburdalnic lunecătoare în fel și fel de direcții, sub chiotele îndelungi, ori țipetele momentane ale sirenelor. În alvia strins sugrumată între blocadele de piatră cu treptele largi, ninse, — valurile se alungă arar cu spinarea spumoasă, purtând uriașe table de gheață.

De-acum se tocesc zăpezile Tatrei. Și Dunărea surâde din crețele-i vinete, bătoare în luciul de mare, — aci crescând să

dea peste balustrade, ca peste câteva ore sărși tragă apele în matca obicinuită. Este un joc așa de magic flux și reflux în miniatură; un joc la fel cu salturile termometrului. Pe sub umbra podurilor coloase, cu arcele'n vânt, luntrițe îndrăznețe de pescari se zăresc acum-acum. Tramvayele pe de margini fulgeră cu veșnicul chinchet caracteristic, lumea trece nepăsătoare cu acelaș zor; s'aud din patru părți urlete nesfârșite de fabrici și răsbufnete de locomotive grele, — de vremece Dunărea se împiedecă arar în valurile vagabunde, întrecându-se cu mănunchiuri de spumă și fredonând un cântec în surdină, pe care, vor sta mulți streinii rătăciți pe unul din cele două țermuri ale ei poate, până când va veni ursitul să i-l deslege?! Spun unii, că, Dunărea e mai frumoasă primăvara. — Că va fi mai frumoasă se poate, dar nu și mai fermecătoare. Calitățile ucigătoare din ființa unei femei, mai adeseori te-au captivat, nu fiind grea de zorzoanele multicolore, ci în scânteierile unei sburdălnicii spontane, de-o clipă.

*

Săptămâna aceasta a fost așa zisul Farsang, prinderea postului la Catolici, am putea spune pe românește. E însemnată partea aceasta de cinci zile din an, în viața Capitalei, din punctul de vedere, că sub umbra acestui interval — cum se povestește — regulat se repetăză întunecata baladă de noapte, pe străzi, în crășme, pe parchetul saloanelor celor mai splendide, ca în strălucirea hotelurilor — în forma cum puține Capitale s'ar mai putea mândri, cu așa ceva.

*

Tot în zilele trecute, Social-democrații, era să înceapă greva generală. Au ținut ședințe lungi sub căpetenie, umplând deși mai puțin, dar de-o bună doză de fiori întreagă Capitala. Și e și natural trecându-ți pe

FOIȚA.

Povestesc...

...La castelul din pădure
S'abātu, pe murg călare,
Un voinic... demult odată
Când era zăpada mare...

Trămurând de-un gând, ca vearga,
A bătut grăbit la poartă:
„Draga mea!” — vui castelul
Șușile-au răspuns: e moartă!

— „Moartă draga? — Nu-i!... Mă'nșeală
Tainele urechii mele...
Eu o văd sub dăra lămpii
Cum veghiază 'ntre perdele...”

... Și bātu cu vârf de pinten
De treiori mai tare 'n poartă:
— „Draga mea!” — vui castelul
Șușile-au răspuns: e moartă!

— Să mințiți, fără rușine,...
Ci, la altul poate 'n brață,
Cu priviri scânteietoare
Râde-acum și se resfață...”

Ș'amărât a treia oră
A bătut cumplit în poartă:

— „Draga mea!” — gemu castelul
Șușile-au răspuns: e moartă!

— „Moartă! Spun... dar pentru mine
Ce mai prețuești tu lume?!”

Două căi... pornit pe 'ntăia
Nimeni nu-ți mai ști de nume...

S'asvârli pe murg voinic
Mut... o vorbă, ?nu-i mult una
N-a mai spus... bātu din pinten
Și-a plecat — pe totdeauna...

...Rar doar povestesc bătrânii
De-un voinic pe murg călare,
Ce-a trecut prin sat odată
Când era zăpada mare...

T. M.

Răsplata.

Epizod istoric.

În noaptea din 13 Decembrie 1452 trecea prin ulițele Constantinopolului o ceată lărmuitoare. Ceata aceasta de demonstrații era o amestecătură singură în felul său: în mulțimea de oameni vedeai călugări, cari purtau cruci și făclii, alătura cu plebea murdară a păturii cetățenilor celor mai de rând, oameni din elita cetățenilor alătura cu figuri, de cari de alte ori vezi numai în suburbii și cari toate aleargă cu zor, unde

pot să conlucre la turburări. Făcliiile fume-gătoare aruncau preste mulțimea ațită o lăumă roșie ca sângele, și în lumina aceasta posomorțită vedeai numai ochi, ce schinteiau sălbatic, fețe asudate și întăritate și pumni îngrozitori. Prin vuetul mulțimii străbătea cântarea ritmică monotonă a călugărilor. Dar în curând se îngropă cântarea aceasta într'o strigare, ce se întăria din ce în ce tot mai mult.

„Azimit! Azimit!” striga plebea.

„Jos cu Latinii, cu Azimiții, cari în împărțășire iau pâne nedospită!” strigau alții. „Jos cu enoticonul, nu ne trebuie nici ei nici Papa lor!”

Și ce a pricinuit oare demonstrația asta turbată? În dimineța aceleiași zile s'a fost publicat în biserica Agia Sofia enoticonul, decretul unirii bisericești, fiind de față împăratul Vizanțului Constantin XII. Paleologul și trimișii Papei. Părăsit, lipsit prin Turcii năvalnici de toate provinciile sale, amenințat de sultanul Mohamed II. cu războiu, s'a îndreptat împăratul Paleolog cel mai de pe urmă către sfântul Părinte și i-a întins mâna de împăcare, ca așa să se delătore vechea și nefericita desbinare a creștinilor. Dar ura religioasă cea nutrită câteva veacuri, orbul fanatism al preoțimii și al poporului încă nu se stinsese, și deja în ziua reunirii răsuna Constantinopolul de urletele turbate ale plebei, carea cutziera amenințătoare ulițele capitalei desprețind

dișaintea ochilor, cu un gest cinematografic, scenele înfricoșate ale anului trecut.

Imprejurările însă au adus cu sine de-a nu se declara deocamdată greva. Că ce motive au putut contribui la aceasta, foarte puțin sunt cunoscute? — Se spunea, că le-ar fi pierit casa cu banii.

Corresp.

Apel!

Subscriși preoți și mireni ai tractului „Indol” mânăți de dorul fierbinte al înaintării fraților noștri români, ce locuiesc la poala munților apuseni, venim pe calea aceasta înaintea tuturor fraților români de pretutindeni rugându-i cu tot focul inimii noastre se dea ascultare justei și ardentei noastre cereri.

Un ținut exclusiv românesc, dar foarte rămas, e stăpânit și condus întru toate de o mână de străini din Iara-de-jos.

Iara-de-jos e un mic centru unguresc în o mare de români. De un interval lung de timp a fost singurul focal și motor la orice mișcare socială, culturală sau de alt soi. De sine se înțelege, că fiind motorul unguresc, de ceva mișcare culturală românească nici că putea fi vorba.

Lipsa unui focal românesc, se simțea din ce în ce mai mult, ca un „ce” foarte necesar, ma indispensabil pentru trezirea la viață românească al acestui ținut rămas.

Fulgerile dese ale șovinismului maghiar din Iara, ce lovesc adânc în drepturile și ființa noastră românească, ne frământă mult și ne pun pe gânduri de soartea fraților noștri din munți.

Școlile noastre sunt luate la goană ne-bună. Spre pildă: a) Școala din Surduc ne-a fost închisă necorespunzând edificiului; dar spre rușinea veacului al XX-lea, acel edificiu școlar (românesc) închis odată ca necorespunzător

a fost exarândat de comuna politică ca școală. Și deși acel edificiu e aproape de ruină, totuș de 7 ani de zile servește ca edificiu corespunzător pentru școala comunală, fără de a jigni câtuș de puțin ochii inspectorilor atât de susceptibili față de școlile confesionale.

b) Treceam peste mișeliile săvârșite față de școala din Băișoara, care după o luptă desperată dar energică a bravului popor peste voia volnicului pretore din Iara, s'a redeschis în ziua de 12 Decembrie 1912.

c) Școala din Iara-inferioară edificată după toate prescrierile legii, după o funcționare de-o lună a fost închisă din partea făimosului pretore, — pe motivul că e umedă. Motivul adevărat al închiderii însă nu a fost umezeala școlii ci faptul, că la 40 elevi alungați din Băișoara le-a dat adăpost. Școala până în prezent e tot închisă deși de 6 luni să tot uscă...

„Și alte multe cari nu le mai scriem în cartea aceasta, căci dacă s'ar scrie toate, etc. Sf. Ev. Ioan.

Sulițele și baionetele jendarmilor au intrat chiar și în sfințele noastre biserici, ca nu cumva preoții români adunați în sinod se sguđuie din temelie statul maghiar.

Și pentru ce se fac toate aceste?... Cutezăm a răspunde: pentru că nu este rezistență cuvenită!!

Foarte multe drepturi a pierdut neamul românesc singur din motivul, că nu le-a știut apăra cu bărbăție. Insaș legea fizice ne spune, că: orice acțiune naște reacțiune. Prin urmare acțiunile vehemente ce să pornesc din Iara asupra noastră, trebuie să contrabalansate prin reacțiuni puternice; căci altcum pe zi ce mergem scăpăm terenul de sub picioare, și vor veni vremuri când poate nu se va mai putea reacționa deoarece la timpul său am fost prea lași și ne-am cedat drepturile prea ușor.

Preaveneratul Consistor din Blaj de mult a înțeles rostul acesta din care cauză în decretul de denumire a protopopului tractului „Indol” expres a zis: „sediul protopopesesc din Indol să se strămute la Iara” ca astfel protopopului să i-se dea ocaziune a grupa cât mai des în jurul său pe preoții și învățătorii, cari aproape în fiecare săptămână merg la Iara ca la cel mai apropiat orașel; și tot odată de-a vechia ca o sentență pururea trează bunul mers al bisericilor și școlilor noastre, și de-a respinge cu tărie atacurile nedrepte îndreptate asupra acestora, ca astfel legea fizice să se verifice și în Iara șovinistă.

Timpul a sosit. Sediul protopopesesc trebuie strămutat la Iara la orice caz. Aceasta o reclamă binele spiritual, cultural și național al poporului românesc de sub poalele munților Apuseni.

Subscriși vedem, că numai prin faptul acesta s'ar ameliora soartea acestui ținut. La una ca aceasta ne împedecă: Lipsa caselor parohiale în Iara-de-jos. Lipsa aceasta, frați români, ne îndeamnă pe noi subscriși să batem cu putere la orice inimă românească și să cerem sprijinul material al tuturor fraților români pentru edificarea caselor protopopesce, având în vedere soartea unui ținut rămas, ce numai prin strămutarea sediului protopopesesc la Iara se poate ameliora.

Suntem aproape siguri, că focul dragostei de neam și dorul îmbunătățirii sortii și împrejurărilor fraților din jurul Ierei, ce arde în inimile noastre arde în inima fiecărui român de bine și că glasul nostru va avea rezultatul dorit.

Apelăm deci cu toată căldura la dărnicia tuturor românilor de bine, rugându-i fierbinte să ne ajute cu obolul lor marinos, ca astfel cu o zi mai înainte să putem atinge ținta la care râvnim.

și ocărind ori ce unire cu Roma și vărsând venin asupra Azimiților, pe cum le ziceau creștinilor apuseni.

„Mărire Panagiei, Născătoarei de Dumnezeu!” striga acum mulțimea, ce crescuse tot mai îngrozitor asemenea unui râu după vreme grea. „Ea ne-a scutit pân acum, ea ne va scăpa și de acest Mohamed și de Turcii lui!”

De odată sună un glas țiutor:

„La Scholarios, să mergem la Scholarios!”

Urmează o clipă de liniște, iar apoi izbucnește din gurile tuturor strigarea iubitoare: „Scholarios, trăească Scholarios, părintele ortodoxiei!”

Și acum se imbulzește mulțimea în strâmta uliță, ce duce la mănăstirea Pantocratorului. Retras în singurătate liniștită petrecea acolo călugărul cel mai învățat de pe atunci al răsăritului, Georgie Scholarios. Acolo ardea el de ură asupra unirii bisericesti și asupra curții împărătești, carea era pornită spre unire. Acolo petrecea el în mijlocul cetei sale de călugări intransigenți, și acolo se obicinuia a merge poporul și preoțimea, ca să asculte cuvântările lui teologice.

„Vom, să-l vedem! El este nădejdea noastră!” striga mulțimea ajunsă la mănăstire. „El să ne rostescă un cuvânt, carele să ne întărească în credință!”

La câțeva vreme se deschise o fereastră de lângă poarta mănăstirii, în carea bătea mulțimea întru nerăbdarea sa. Mulțimea cântă la fereastră, dar își întoarse desamăgită privirea de acolo, că în lumina făclilor văzu în loc de Scholarios pe dignitarul cel mai de frunte al împărăției, pe marele duce Luca Notaras cel din familia Paleologilor.

„Marele duce! Ce va el aci? El se ține de curte, e prietinel împăratului, al Azimitului!”

„Nu așa”, strigară alții, „el e ortodox.”

„Liniște! Iată va să grăească.”

Și întru adevăr marele duce făcu semn cu mâna, și mulțimea amuți.

„Frați în Hristos și în Panagia,” începă el cu un glas, ce se auzia departe, „acela, pe care-l căutați, nu va va da răspuns. A juruit, că nu va grăi nici un cuvânt, până când nu se va fi restaurat ortodoxia.”

Urmează un murmur mănios, în carele înse unii mestecă sunete de plăcere bătând în mâni.

„Suntem părăsiți,” strigă unii. Dar alții și mai ales călugării strigă:

„Mărire lui! E omul lui Dumnezeu!”

Și iară ține un glas prin șgomotal mulțimii: „Să ne dea dară marele duce un cuvânt, și vom vedea, dacă este el ortodox.”

„Grăește, Notaras!” strigă mulțimea.

Luca Notaras iară face semn, ca mulțimea să se liniștească, și-și înalță mâna ca spre jurământ.

„Auziți dară cuvântul mieu,” zise. „Mai bucuros voi turbanul lui Mohamed în Constantinopol decât tiara Papei!”

*

E la șase luni mai apoi, în 29 Maiu 1453. Soartea Constantinopolului s'a hotărât, împăratul creștin cel mai de pe urmă al răsăritului zace ucis la poarta sf. Romanos. Asemenea unui potop se varsă turmele fanatice ale oștii lui Mohamed II. în cetate și în ulițele ei. Piștele și bisericile se cutremură de strigătele de tânguire ale cetățenilor cuprinși de spaima morții, se sguđuie de turbarea jefuitoarelor. Asemenea unui zeu al răsbunării se arată birnitorul cu sabia în mână pe pragul bisericii Agia Sofia cei schimbate într'un lac de sânge. Cu glas de leu aruncă el în haosul pustiu formula credinței noi: „E numai un Dumnezeu, și Mohamed e profetul lui!”

Apoi sare pe altarul bisericii și-și plinește acolo rugăciunea de sară.

*

Imprejurat de povățitorii oștii sale și de bierii împărăției sale șede sultanul Mohamed pe scaunul împărătesc al Paleologilor. „Aduceți-l,” pornește el mai marelui ienicilor, și acesta țărăște înaintea scannului împărătesc pe un bărbat, căruia îi erau le-

Bunul Dumnezeu încununeze dorința noastră cu succes multămitor.

Sumele să se spezeze la adresa *Ioan Bucur*, protopop, Indol, u. p. *Mikes*, (com. Tordaanyos), cari la timpul său se vor cvita pe cale ziaristică.

Surduc, din ședința sinodului mixt ținută la 7 Noemvrie 1912.

Reviste.

Demobilizare. Scrisoarea Majestații Sale a monarhului către țarul Rusiei și-a avut rezultatul dorit. Cu săptămâna viitoare se va începe demobilizarea. Deocamdată rezervele dela granița Rusiei vor fi trimise la vetrele lor. Cu aceasta încordarea dintre marile puteri s'a mai potolit și suntem cu un pas mai aproape de pace.

Diferendul româno-bulgar. În conflictul dintre România și Bulgaria nu s'a ivit nimic nou. O foaie din Berlin anunță, că marile puteri vor delega pentru aplanarea conflictului pe Germania și Rusia.

Tot numita foaie spune, că guvernul german a adoptat punctul de vedere, ca forturile și înălțimile dela Silistra se fie cedate României, iar orașul se rămână Bulgariei. Se presupune că în cazul acesta, Bulgaria va ceda o zonă mai mare României, pe coastele Mării Negre. Dl Daneff însă declară unui corespondent, că Bulgaria nici când nu va ceda Silistra României. Tot așa de categorică e ținuta guvernului român de a perzista pe lângă pretenziunile sale fără nici o conziderație.

gate mâinile în obezi. Robul e o figură înaltă și sumeată, dară durere nespūsă și-a tipărit trăsăturile sale în nobila-i față.

„Tu ești marele duce Luca Notaras?” începe sultanul.

Robul suspină. „Da, acesta e numele meu,” zice cu glas nădușit.

„Frumos lucru ați săvârșit cu aceea, că nu mi-ați dat cetatea fără de luptă,” zice Mohamed. „Iată ce pustiire, ce de uciiși și robiți.”

„Stăpâne,” răspunde Notaras, „n'a fost în puterea noastră, nici chiar în cea a împăratului, să-ți dea cetatea. Ne-a oprit voea lui Dumnezeu.”

„Unde este împăratul?”

„Nu știu, stăpâne.”

În clipa aceea se îmbulzesc înainte doi ostași. „Eu l-am ucis,” zice unul. „Nu, ci eu l-am rănit întâiu,” îl intrerupe celălalt.

„Aduceți-mi dar capul lui!”

(Vaurma)

De pe câmpul de războiu. În urma ninsorii continue și gerului fără seamăn operațiile militare au trebuit suspendate pe un timp oarecare. Gerul e atât de mare, încât mai mulți soldați au înghețat. Numai asediarea Adrianopolului continuă cu toată vechența, dar fără rezultat, căci comandantul turcesc Sucri pașa e hotărât al apărării până la ultimul soldat.

Pagini științifice.

Prefața

S. Scripturi de Bălgrad (tipărită în 1648 cu cheltuiala lui Gheorghe Rákoczy)

Predoslovie către cetitori.

Cetitoriloru, intraceastă sfință carte, milă pace și sănătate, dela Tatălu, Domnulu, nostru Is. Chr.

Incepnea ceștii sfințe cărți trebuiașce să știți și să înțelegeți, despre ceste lucruri carele sânt prerându.

Acest Testament lau început al izvodii, ermonach Seiivestru, din porunca și chelșugul măriei sale, și siu sau ustenit cât sau putut. Și curând fi sau tămpliat lui moarte. Iară noi socotind și luând aminte găsitamu multă lipsă, și greșeale în scriptura lui pentru ne înțelesulu limbii și cărții greceșci. Pentru cea noi am începutu dintăiu alu posedui și unde nau fostu bine amu isprăvitu și amu implitu, și amu tocmitu dincătu amu pututu.

Ce numai aceasta să știți, că noi namu socotitu numai pre un izvod ce toate câte amu pututu afla greceșci, și sârbeșci, și lătimeșci, carele au fostu izvodite de cărțulari mari și înțelegători la carte grecească leamu cetitu și leamu socotitu, ce mai vartosu neamu ținutu de izvodulu grecescu. Și amu socotitu și pre izvodulu lui Eronimu, carele au izvoditu din tăiu, din limbă grecească, lătimească, și amu socotitu și izvodulu slovenescu carelei izvoditu slovenească, dinu grecească, șie tipăritu în țara Moscului. Și socotindu aceste toate vare carea au imblatu mai aproape de cartea grecească de pre aceea amu socotitu, fusă de cea grecească nu neamu depărtatu, știindu că duhulu sfântu au îndemnatu evangelistii, și apostolii a scrie în limbă grecească Testamântulu celu nou și cartea grecească iaste izvorul celora lalte.

Aceasta încă vomu să știți, că noi încestu Testamântu întâiu amu pusu șuma la toate capetele și înșumă sânt stichuri, carele arată mai pre scurtu lucrurile ce sântu scrise intracelu cap, pentru săsă afe mai îndegrabă ceva vrea să caute, și întoate capetele toate soroacele leamu pusu cu numără carele să chiamă slovenească, x Pentru că mai întoate limbile vedemu că au acestu izvodu de scriu cu stichuri pentru că foartei lesne a găsi îndegrabă ce veri vrea să cauți înnumărulu soroacelor.

De aceasta încă vomu să știți, că vedemu că unele cuvinte unii leau izvoditu întrun chipu, alții intralt. Iară noi leamu lăsatu cumu au fostu în izvodulu grecescu,

văzându că alte limbi încă le ținū așa. Cumui sinagoga și poblicanu, și gangrena, și pietrii scumpe carele nusă știu rumânească ce sântu nume de oameni, și de leamne și de veșmente, și aitele multe carele nusă știu rumânească ce sântu, noi încă leamu lăsatu grecească pentru că alte limbi încă leau lăsatu așa.

Aceasta încă vă rugămu să luați aminte că rumânii nu grăescu în toate țările întrun chipu încă neci întrō țară toți întrun chipu. Pentracea cunevoe poate să serie cineva să înțaleagă toți grăindu un lucru unii întrun chipu alții intraltu chipu. Au veșmânt au vase, au aitele multe nule numescu întrun chipu. Bine scimu că cuvintele trebuie să fie ca banii că banii aceia sântu bunii carii imblă în toate țările, așa și cuvintele acealea sântu bune carele le înțelegu toți, noi dreptu aceia neamu silitu de încătu am pututu, să izvodim așa cum să înțalegă toți iară să nuvorn înțalege toți nui de vina noastră cei de vina celăia ceau răsfiratu rumânii pri intralte țări, de șau mestecatu cuvintele cu alte limbi de nu grăescu toți întrun chipu.

Mai apoi de toate rugămu pre cetitorii ceșcii cărți să nune judece numai de cătu până nuvorn socoti izvoadele și veți afla pre ce cale am imblatu.

Adevăru și noi oameni sântemu și amu pututu și greși săva că amu silitu încătu amu pututu sântu greșimu.

Mai vartosu de toate prea aceasta neamu silitu să ținemu înțelesulu Duhului sfințu că scriptura fără înțelesu iaste șca și trupulu fără sufletu.

Aceasta poftimu dela tatălu dumnezeu și dela domnuu nostru Is. Chr. cumu săvâ înțeleptească duhulu sfințu să înțelegeți voia sfinției sale și să faceți carele sântu scrise intraceastă carte spre slavă lui Dumnezău, și spre ispișenia voastră, Aminu.

Transcrisă de: Ion Belu.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. În parohia noastră gr. cat. din Ibișdorful-Săsesc, începând cu a. 1908, de când subscrisul este administratorul acestei parohii, s'au făcut multe binefaceri bisericii spre mărirea lui Dumnezeu și contribuiri marimoase pentru edificarea școlii nouă, ca să nu o perdem din mâinile noastre, fiind ea susținătoarea legii și a limbii noastre strămoșești. Și anume: Părintele-preot Laurențiu Sima din Sig (dieceza Gherlei) a mijlocit pentru biserica noastră, dela „Reuniunea regnicolară de altare”: un ciboriu (chivot), un potir și un disc cu steluță-întregi, ori în parte de aur; apoi o linguriță pentru cuminecare, o copie și un crucifix cu email, toate din metal fin, în stil curat oriental; un stichar și două ștergătoare de potir din in. Credincioșii din loc: Achim Luca și soția sa Maria Gavrea au cumpărat o Evanghelie nouă legată în lux. Ioan Opriș și soția sa Sofia o patenă aurită cu coperiș și linguriță pentru purtarea viaticului la moribunzi. Văd. Lina Gașpar un Apostoler. Ioan Radu și soția sa Ana un rând de vestminte preoțești. Pavel Gașpar și soția Terezia un prapore și un epatrachir de catifea neagră. Ana soția lui Pavel Bucșe sen. o cădelniță

mare din aramă galbină. Iar pentru școala nouă: Spect. Domn Dr. Emanuil Doctor, medic în Wiena 1050 cor.; dl Ioachim Popoviciu, stud. ing. silvic 100 cor.; fostul preot în loc, de prezent în retragere, On. Domn Ioan Muntean 60 cor.; „Albina“, institutul de credit și economii din Sibiu 50 coroane.

Tuturor acestor marinimoși donatori și binefăcători li-se aduce și pe aceasta cale cea mai binesimțită mulțămintă pentru binefacere și ajutor, în special dlui Dr. E. Doctor pentru înșămnațul ajutor întins bisericii, ca susținătoare de școală, din comuna sa natală și părintelui L. Sima, pentru că ne-a provăzut biserică cu atari scumpeturi pentru pâinea cerească, de cari noi nici când nu am fi fost în stare a ni-le procura. Dzeu să le răsplătească tuturor din bogăția Sa nemărginită! În numele comitetului bisericesc și a senatului școl. Cernel B. Andrea adm. par.

Nou avocat român. Aflăm, că dl dr. Sever Erdélyi, fost elev al școlilor noastre, a trecut cu succes examenul de liberă practică advocațională înaintea comisiei din Budapesta. Felicitările noastre!

Petrecheri. Tinerimea română din Gilău invită cu toată onoarea la „Producțiunea teatrală-muzicală“ ce se va ține în 9 Martie st. n. (adevă în sala de prinderea postului) în școala gr. cat. din loc. Inceputul la 7 ore seara. Comitetul aranjator.

— Secția industrială a reuniunii economice română din Orăștie invită în sala hotelului „central“ sâmbătă în 8 Martie st. n. 1913, la 8 ore seara la *concertul* dat de corul Reuniunii, în scop filantropic, sub conducerea măestrului de muzică dl Albrecht Schmidt. După concert, urmează dans. Prețul locurilor: Logea 10.; Locul I. 2 cor.; Locul II. 1 cor.; Galeria 50 bani.

„Datorința preotului de-a celebra în Dumineci și sărbători“. La întâmpinarea, ce s'a publicat în nr. 16 al „Unirei“, la părerea exprimată în „Cuvântul Adevărului“ privitor la acea, că preotul neputând satisface în zi de Duminecă ori sărbătoare datorinței de-a celebra pentru popor, nu e obligat a celebra în altă zi, de săptămână, părere, care e combătută de M. On. dr. Luca, am onoare a reflecta următoarele:

Răspunsul Congregației citat de păr. Luca, ce-i drept, se află, dar păr. dr. Luca nu observă ca la sfârșitul lui în paranteză se află adausul (respondere censuit S. C. C. 14. Dec. 1872. A se vedea Acta s. Sedis vol. 7. p. 191. Deci nu e vorbă de-o măsură absolută, ci de un răspuns al Congregației, ca multe altele, în cazuri, când nici aceasta nu voiește să se declare hotărât pentru careva dintre păreri. Atari răspunsuri diplomatice sunt: dilata, ad mentem, nihil est respondendum! În cazul de față e clar, că Congregația n'a putut da răspuns hotărât, fiindcă datorința de-a celebra în Dumineci și sărbători e strâns legată de datorința credincioșilor de-a asculta s. Liturghie, dacă s'ar putea suplini cea dintiu zi de lucru, s'ar putea și aceasta, ba și postul ar trebui suplini și astfel fiind cineva tot postul Paștilor bolnav, ar trebui să postească după aceea 7 săptămâni. Poate fi apoi cazul, că fiecare zi a preotului i-e ocupată peste săptămână prin funcțiuni și și pendii legate de termin

(la noi în postul mare numai sâmbăta s-ar putea celebra, dacă ar fi liberă): ce faci atunci? Deci cu siguranță, la tot cazul cu probabilitate se poate ținea părerea, după care cine nu poate nici decum celebra la timpul său — pentru popor, nu e dator mai mult cu nimica în aceasta privință Dr. N. Brăzeu.

Noul prezident al Franței decorat de Țarul Rusiei. Țarul Rusiei a decorat pe noul prezident al Franței Poincaré cu ordinul sf. Andrei. Deodată cu remiterea insemnelor acestui ordin, însoțit de un autograf al Țarului să zice că Țarul decernându-i aceste insemne, a voit chiar din momentul venirii dlui Poincaré la prezidenție să-i dea o nouă probă de afecțiunea sa pentru Franța și de sentimentele sale personale, de amicitie și de stimă pentru dl Poincaré. Aceasta nouă exprimare a sentimentelor Țarului pentru Franța va fi ca un gaj al raporturilor strânse ce unesc pe Franța și pe Rusia amice și aliate.

Dela Paris la Berlin în aeroplan. Aviatorul Manlinois, care a încercat în două rânduri să facă cursa Paris—Berlin a plecat dela Paris la Londra cu scopul să facă acest drum și înapoi în două zile.

După amiazi la ora 4 aviatorul a aterizat la Londra și după un scurt timp a plecat înapoi spre Bruxelles.

Cancelarie advocațională. Dr. Victor Muntean avocat aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelarie de avocat în Ciocli-Gârbou,

Nouă revistă. *Revista teatrală* e titlu unei noi publicații teatrale-culturale și e organul „Societății pentru fond de teatru român“ apare bilunar (în Ianuarie, Martie, Mai, Iulie, Septembrie și Noiembrie), sub conducerea secretarului literar al societății: Dr. Horia Petra-Petrescu.

Cuprinsul: Comunicatul comitetului. — Cuvânt înainte, de Dr. Horia Petra-Petrescu, — Rugăciune, poezie, după Gustav Falke, de Horia Petra-Petrescu. — Cum să fie piesele teatrale pentru satele noastre? — Dela concursul pentru premii din fondul „Dr. Ioan Mihu“: a) Ileana și b) Fătarnicii recenzii de, Virgil Onițiu. — Ion Luca Caragiale (necrolog) Piese teatrale vrednice de jucat. De Horia Petra-Petrescu. (Analizele 6 piese) — Teatrul românesc în Ungaria. (1869—1913) De Aurel P. Bănuț — Ion Luca Caragiale, (câteva amintiri) de Horia P. Petrescu. — O arhivă de programe (afișe) teatrale. — Greutățile începutului (Preotul I. B. din Ș.) Partea oficială: Conducerea societății. — Discursul festiv al vicepreș. la adun. gen. — Raportul gen. al comitetului pe 1911—12. Raportul casierului. — Bugetul pro 1912—13 — Dela „comitetele“ noastre „filiale“ — Comunicări. — Chestionar pentru diletanții noștri. — Cronica. — Piesă teatrală: Sindrofia la Dna Sevastița, com. 1 act. de Charles Foley, localizare de M. Aegea. — Ilustrații I. L. Caragiale.

Redacția și administrația: Dr. Horia Petra-Petrescu, Brasov (Brassó), Târgul grăului 4. Membrii ordinari, pe viață și fondatori, cari și-au plătit taxele primesc „Revista teatrală“ gratuit. Altfel, în abonament costă 3 cor. pe an, 1.50 pe 1/2 an. (4 lei România.) Abonamentele se plătesc înainte. Reclame pe paginile copertei sunt foarte binevenite. Astfel se sprijinește societatea noastră. Numărul 50 bani.

Bandiții automobiliști osândiți. În anul trecut s'au ivit în Paris și împrejurime niște indivizi a căror îndrăzneală și crudelitate a fost fără păreche în istoria criminologiei moderne. Tractările și omorurile le comiteau ziua la amiază, încât siguranța publică a ajuns a fi problematică chiar și pe străzile cele mai principale ale Parisului. Bandiții au surprins în Baia de Boulogne un automobil, pe proprietar și șofer l-au culcat cu câteva gloanțe la pământ, apoi și-au continuat manoperile criminale cu automobilul. Poliția a fost lungă vreme absolut incapabilă a da de urmele lor. Ci cineva însă i-a denunțat și surprinși fiind, căpeteniile Garnier și Bonnot au fost ciuruiți de gloanțele polițiștilor după ce și ei au împușcat mai mulți detectivi. Asupra tovarășilor lui Garnier și Bonnot s'a rostit în zilele acestea sentința la un tribunal din Paris. Dintre acuzați patru și anume: Dienne, Callemiu, Souly și Monier, au fost judecați la moarte, doi la muncă sâlnică pe viață, iar nouă la temniță dela 2 ani până la 10. Dintre cei osândiți la muncă sâlnică unul s'a sinucis când a fost transportat în închisoare.

Cinema „Edison“. Dl Alexandru Marele, a inaugurat de câteva zile în sala otelului Univers o serie de reprezentațiuni de cinematograf. Putem să spunem cu multă bucurie că reprezentațiunile cinematografice ale dlui Marele sunt bine succese, norocos a-lesse și frumos luminate. Ar fi bine ca publicul nostru să-l înbrățișeze cu toată căldura, ca astfel încurajat să ne poată da filmuri cari de cari mai alese. Reprezentațiile se țin *Joia, Sâmbăta, Dumineca și sărbători* la orele 5 și 8 seara totdeauna cu program nou și variat.

Posta Redacțiunii.

M. P. Nu bucuos publicăm lucruri de aceste. Mai bine ne trimite raport detaliat dela sinodul protopopesc. Acesta cu plăcere. Și ne-ar plăcea, dacă fiecare corespondent ne-ar trimite ceace s'a petrecut acasă în sinod, căci așa devenim o oglindă adevărată și fidelă a clerului și bisericii noastre gr-cat. E în interesul tuturor, ca să ne cunoaștem astfel mai de aproape și să ne știm și părurile. Ce zici?

N. D. Regretăm, dar impresiile și meditațiile D.Tale neîntrunind condițiile de fond și formă, nu se pot publica. Salutare!

Sculptor român.

În atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tâmplari și auritori în Oravița română (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Pancicva și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 14—25

Tipicul anului 1913.

— de Septimiu Popa. —

Luna lui MARTIE.

3. Dumineca I a sfântului post a ortodoxiei și a sf. martiri Eutropiu, Cleonic și Vasilisc. — Vers 1, Ev. Inv. IX.

Sâmbătă seara la Doamne strigat-am punem 10 stichiri 6 din Octoich și 4 din Triod, Mărire din Triod, și acum: a Născătoarei versului din Octoich. — Stichovna din Octoich, Mărire din Triod — Și acum a Născătoarei din Octoich. Troparul versului I și al ortodoxiei din Triod: Preacuratului tău chip.

Duminecă la mânecat cele din Octoich dela vers I, cu „Adunarea îngerească“. — Ev. Inv. IX și „Ușile pocăinței“ etc. Catavasiile Triodului: „Adâncul mării“. — După c. III condacul și icosul versului din Octoich și sedelnele din Triod — „Dzeescul chip“ etc. — După c. VI condacul și icosul Triodului. — Luminătoarea IX. Mărire: a Triodului „Săltați, bucurativă“ — Și acum, tot din Triod „Armele eresei“. — La laude cele 5 dintâi din Octoich — apoi 3 din Triod: „Intru tine se bucură“ etc. Mărire din Triod — Și acum Preabinecuvântată ești. — Doxologie cea mare și Stichirea Inv. IX. Liturgie celebrăm a Sf. Vasile — așa în toate cele 5 Dumineci dintâi ale postului. — Inseratul de Duminecă seara îl facem întru toate după sistemul din Dumineca trecută, punând 4 stichiri de penitență vers I „Pen-trucă este mare“ etc. din Triod pag. 417 — apoi 3 ale Triodului „Dă-mi umilință“ etc. și 3 din Mineiu dela „Un cuvios“ cu Mărire și acum de acolo. — Prochimen: Dat-ai moștenire. — Stichovna din Triod și opustul ca în Dumineca brânzii.

În această săptămână facem liturgia Sf. Grigorie Mercuri și Vineri, iar Sâmbătă facem a Sf. Ioan, cu toate că sunt sfinții 40 de Martiri. În alte zile nu facem liturgie.

10 Dumineca II a sfântului post și sf. Martir Quadrat și cei împreună cu dânsul. Vers II Ev. Inv. X.

Sâmbătă seara la Dne strigat-am punem 7 stichiri din Octoich și 3 din Mineiu dela mai mulți martiri, cu Mărire și acum din Octoich. Stichovna din Octoich, cu Mărire și acum de Sâmbătă seara la Fiul cel răscălit. Troparul versului. — Mănecatul din Octoich cu Ev. Inv. X apoi „Ușile pocăinței“ etc. Catavasi: „Deschideviu gura mea“ — După c. III condacul și icosul versului din Octoich și Sedelna dela mulți martiri din Mineiu: „Ostașii lui Hs.“ — După c. VI condacul și icosul Triodului. — Luminătoarea X, Mărire și acum, din Triod cele dela fiul răscălit. — La laude cele dintâi ale Octoichului, apoi una din Triod: Celor ce umbliă repetind aceasta și la Mărire. — După Doxologie Stichirea X.

Duminecă seara facem inseratul după sistemul Duminecii trecute, punând de pocăință cele dela Triod pag. 422 „Greșit-am ție“ etc. apoi cele 3 din Triod: Fără de măsură etc. apoi 3 din Mineiu dela „Un arhieru“ cu Mărire și acum de acolo. — Prochimenul Duminecii brânzii și apoi stichovna și opustul din Triod.

În săptămâna aceasta se fac liturgiile numai ca în săptămâna trecută.

17. Dumineca III a sfântului post a închinării sf. crucei și pomenirea cuviosului Alexie Vers 3, Ev. Inv. XI. Sâmbătă seara la vecernie nu cântăm nimic a Mineiului, ci punem la Dne strigatam 6 din Octoich și 4 din Triod, mărire din Triod și acum din Octoich. Stichovna din Octoich cu Mărire din Triod — Și acum iar din Octoich. Troparul versului și „Măntuiește Dne poporul tău“. — Mănecatul îl facem după sistemul Duminecii trecute, cântând înse catavasiile Triodului „Dzeiescul Moise“ — După c. III condacul și icosul versului din octoich și Sedelna „Crucea ta“ din Triod etc. iar după c. VI condacul și icosul Triodului. La laude punem numai 4 din Octoich, iar celelalte 4 din Triod, cum se vede la pag. 258. — După Doxologie, la sf. Dzeule — procesiune cu sf. cruce și se fac mătâniile și sărutarea crucii cum se arată la aceeaș pagină a Triodului. Sf. cruce să lasă expusă până Vineri la ora VI după cum se poate vedea la Triod p. 297. La liturghie în loc de Sf. Dzeule — „Crucei Tale“ iar priceasnă „Insemnatu-s-a peste noi“.

Duminecă seara Vecernia după sistemul Duminecii trecute. Cele de pocăință sunt în Triod la pag. 426 — din Mineiu apoi cântăm cele dela „Un arhieru“. Prochimen e cel din Dumineca I. — În săptămâna aceasta liturghii se fac ca în cea trecută.

24. Dumineca IV a sfântului post, Sf. Ioan dela Scară și preserbarea Bunei-Vestiri. Vers 4, ev. Inv. I.

Sâmbătă seara la Dne strigatam punem 6 din Octoich și 4 din Mineiu: — Taina cea ascunsă — Palat purtător — Gavril arhangelul — apoi iar Taina cea ascunsă — Mărire a Mineiului: Binevestește Gavril — Și acum a Octoichului. — Stichovna din Octoich, — Mărire din Minei: Taina cea din veci — Și acum din Triod: O minune! — Troparul versului, al preserbării și al sf. Ioan dela scară. — La mânecat după sistemul Dum. III, cântând catavasiile Bunevestiri. După c. III condacul preserbării: „Cu venirea preasf. spirit“ și sedelna Triodului: Ținându-se ca o armă — După c. VI condacul și icosul Octoichului. — Luminătoarea I a Invierii, Mărire și acum: a înainteserbării: „Gavril din înălțime“ — laude 6 din Octoich și 1 din Triod cum se vede la p. 308, Mărire din Triod. Veniți să lucrăm — După Doxologie stichira ev. IV.

25. Luni. Bunăvestirea P. S. N. de D. — Sărbătoare și deslegare de pește.

Duminecă seara la Dne strigatam cântăm 3 din Triod: Să arătăm credinciozii — Trecând înjumătățirea acestui — și 7 ale sărbătoarei: Sfatul cel mai înainte — Te arăți mie — Dzeu unde — prima de 3 ori, iar celelalte de câte 2 ori. Mărire și acum din Mineiu: Trimis a fost. — Prochimen cântăm: Iată acum binecuvântați și cetim cel 3 parimii din Mineiu. Apoi stichovna întreagă din Triod și celelalte ale duminecilor postului mare.

Duminecă seara cam la 6 ore apoi iar ne adunăm în biserică și începem Dupăcinarul cel mare până la Doxologia cea mică: Mărire întru cei de sus. Gătându-se Doxologia mică ieșim în tinda bisericii, purtând lumini înaintea preotului care este îmbrăcat în falon — cântând stichirile din Mineiu: În luna a șeasa mai marele etc. — Gătându-se stichirile, preotul citește rugăciunile

litiei: Măntuiește Dne etc. — După ce sfârșese rugăciunile litiei, intrăm iarăși în biserică, cântând Stichovna din Mineiu: În luna a șeasa etc. — După stichovna zicem: Acum dimiți — Preasf. — Tatăl nostru — și cântăm Troparul Bunevestiri. După tropar preotul merge la tetropod și luând una dintre cele 5 pâni în mână, le binecuvântă citind rugăciunea Dne Isuse Hristoase (vezi liturgierul la sfârșitul inseratului — în cel nou la pag. 30). Apoi fie numele Dlui de 3 ori și strana citește ps. 33 până la: Bogații au sărăcit. — Acest stich se cântă de 3 ori pe v. 7 după care preotul îndată zice: Mărire sfintei celei de o ființă — și se citește expsaimul, făcându-se Mănecatul sărbătoarei întru toate după prescrierile Mineiului. Să se bage înse de samă că după laude nu se cântă doxologia mare — ci preotul zice: „Ție se cuvine cântarea — iar strana citește Doxologia cea mică. Apoi zice Ectenia Să plinim rugăciunile — Pace tuturor — Că ție se cuvine a ne milui — după care cetim Stichovna Mănecatului din Triod (p. 315) „Ca cel ce a căzut“ etc. Mărire și acum din Mineiu: Să se veselească ceriurile — Apoi: Bine este a se mărturisi — Sf. Dzeule, Preasf. Treime — Tatăl nostru — Troparul Bunevestiri — Apoi Dne îndurate spre noi Cea ce ești mai onorată — Intru numele Dlui părinte. — Preotul: Celce este binecuvântat: Strana Impărate ceresc pe credinciosul — Veniți să ne închinăm de 3 ori — și ora I până în capăt.

Luni dimineața citim ora 3, 6 și 9 cu întipuitoarele până la Preasf. Treime. După această rugăciune, îmbrăcat fiind preotul în toate vestimintele de liturghie — se începe inseratul cu liturghie.

Cum se face liturghia în ziua de bunăvestire?

Pe timpul când se citește întipuitoarele preotul face proscomidia. — După preasf. Treime — zice preotul: Binecuvântată este împărăția — după care strana îndată citește Veniți să ne închinăm — și ps. 103 dela Vecernie. În timpul acesta preotul citește rugăciunile cele 7 ale inseratului. Apoi Ectenia cea mare și cea mică dela Inserat, după care se cântă: Dne strigatam și Să se îndrepteze — pe v. 4. În timpul acesta se tămăiază. — Apoi se citește: Pune Dne pază — Cu versul meu — Lăudați pe Dl etc. până la sfârșit și se citește 3 stichiri dela Stichovna Dupăcinarului sărbătorii: În luna a 6-a — limba care nu o știa — Iată chemarea — și 3 stichiri dela Vecernia Arhangelului Gavril (26 Martie) Gavril cel mai mare — Taina cea mare — cea ce ești plin — Mărire și acum: Trimis a fost din cer etc. — La Mărire se face Văhod cu Evangelia, zicând preotul: Cu înțelepciune dreaptă! — Strana: Lumină lină. Preotul: Să luăm aminte, cu înțelepciune, să luăm aminte. Strana: Prochimenul zilei „Dnul mă va auzi“. Preotul: Cu înțelepciune — Să luăm aminte. — și se citește 3 parimi, dela „Facere“ — „Esire“ și „Pilde“. — Apoi preotul Ectenia mică cu exclamarea: Că sfânt ești Dzeul nostru. Strana: Sfinte Dzeule — iar preotul îndată deschide la liturgia sf. Ioan și citește în taină rugăciunea întreit sfântului. Apoi urmează Apostolul și Evangelia — apoi ectenia: Să zicem toți — Rugătivă cei chemați etc. și celelalte pe rând ale liturghiei Sf. Ioan. — Luni după amiază

nu intrăm în biserici, ci recităm numai după pînă în chilii noaste.

Înastă săptămână celebrăm Mercuri, Joi și Vineri liturghia sf. Grigorie, Sămbătă a sf. Ioan — iar Marți nu avem liturghie. — Mercuri seara cântăm canonul cel mare al sf. Andrei și ora 1, iar Vineri seara serviciul Acatistului — după cum arată Triod.

31. Dumineca V a sfântului post și amintirea cuvioasei Maria Egipteanca. Vers 5, Ev. Inv. II.

Sămbătă seara toate numai din Octoich și Triod, punând 6 din Octoich și 4 din Triod, Mărire din Triod — Și acum din Octoich. Stichovna din Octoich cu Mărire și acum din Triod. Troparul versului și cel din Triod: Intru tine maică. — Mănecatul după sistemul din Dumineca I cu catavasiile-Deschidevoi gura mea. La laude 8 din Octoich și 1 din Triod cu Mărire de acolo. După Doxologie stichira Ev. Inv. II.

Duminecă seara după sistemul Dum. 3 cu stichiri de pocăință dela p. 436 — Dne nu încetez (Triod) — și din Triod 3 — Sărăcind Hse etc. adăugând și cele 3 din presara duminicii de azi dela Triod: Pe tine te opria — Închinându-te — Locuind — cu Mărire și acum „Puterea crucii tale“ tot de acolo. — Prochimen din Dum. I. Stichovna și celelalte din Triod. — Înastă săptămână se face liturghie ca în săpt. I. a postului.

Partea Literară.

Despre viața curată. Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

E păcat înfiorător și necurăția; căci prin ea se calcă în picioare preceptul dumnezeesc; se vatămă instituțiunea cea mai însemnată alui Dumnezeu, conturbă pe Dumnezeu în demnitatea Sa de creator; își murdărește demnitatea proprie și a omenimei întregi. În păcatul necurăției se cuprind ambele calități, cari constituie păcatul mortal: conturbarea ordinii statorite și vătămarea gravă alui Dumnezeu.

5. Luptă și rezistență necurmăta.

Dumnezeu a creat pe om, ca să fie fericit, de aceea nu-și află fericire în chinurile și durerile făpturilor.

Singur Dumnezeu e fericit din sine și pentru sine; omul trebuie să merite fericirea; iar omul merită atunci fericirea, când se supune voinței lui Dumnezeu. Aceasta e singura cale adevărată spre limanul fericirii, și ea va rămânea până la capătul lumii. Supunerea omului lui Dumnezeu — prin aceasta își câștigă merit înaintea lui Dumnezeu, aceasta e filozofia vieții fericite. Legea aceasta se referă și la ingeri.

Omul n'a eșit din mâinile lui Dumnezeu așa cum este el astăzi. Era provăzut cu

minte foarte pătrunzătoare, voința liberă apoi nu era stângenită prin patimi păcătoase.

Instinctele însuș Dumnezeu le-a sădit în om, așa instinctul de înmulțire, de câștigarea averilor, de înaintare, de susținerea vieții și apărarea sănătății. Dar instinctele acestea în făptura primă alui Dumnezeu, nu au degenerat în patimi nebune și disordinate.

Unde mai adaugi, că darul lui Dumnezeu vărsat în sufletul omului din abundență îi făcea ușoară supunerea și ascultarea de Dumnezeu. Soartea unei vieți fericite era depusă în mâinile omului!

Dar durere, precum toți știm, partea primă din istoria omenimii a devenit tragedie, ale cărei urmări triste până în ziua de astăzi le simțim.

Nici nu trebuie să-ți spun, căci și așa cunoști istoria cu pomul cel oprit.

Pomul a fost numai un mijloc estern, esența, gravitatea lucrului a fost nesupunerea strămoșilor noștri lui Dumnezeu.

„Non serviam“ a fost cuvântul satanei acest principiu revoluționar l-au urmat și părinții noștri. Indată au înțeles starea și poziția lor privilegiată și au râvnit la mai mult „vom fi asemenea zeilor“ și astfel s'a născut păcatul, cauza tuturor nefericirilor, ce pot numai să vină asupra omului.

Învățătura aceasta o aflăm în s. Scriptură, aceasta e convingerea tuturor popoarelor, ce se poate vedea din tradițiile lor, unde se spune, că păcatul a fost acela, care a nimicit întreaga fericirea noastră.

Dar e adevăr vechiu: „in quo quis peccat in eo punitur“ în ce a păcătuit cineva, tot în aceea să sufere și pedepsă.

Adevărul acesta s'a adevărit și în istoria omenimii.

Omul a rupt legăturile de supunere față cu Dumnezeu, a conturbat ordinea, care și trebuia să fie între el și Dumnezeu și urmarea a fost, că a încetat și armonia ce era între trup și suflet, între minte și voință, ba însuș natura i-a devenit dușmană — din ascultătoare ce a fost mai înainte —; iar drepturile sublime, cari i-s'au dat, numai prin lupte și rezistențe necurmăte și le poate deprinde.

Firea omenească după păcat a apucat pe calea decadinței; mintea, cea atât de clară și pătrunzătoare s'a întunecat, încât adevărul numai cu greu îl mai poate primi. Voința liberă a ajuns în o sclăvie foarte rușinoasă: a devenit slavul trupului. Urmările păcatului strămoșesc sunt pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții, adică instinctele bune au degenerat în patimi disordinate. Foarte frumos își află expresia adevărul acesta în cuvintele preotului latin: „Video meliora proboque, deteriora sequor“. Văd, observ lucrurile bune, le aprob și totus când ajung la faptă, îndeplinesc fapte rele — păcate.

Pentru ceice nu i-au în conziderare faptul căderii în păcat a strămoșilor noștri, istoria omenimii le va fi enigmă eternă. De unde vine aplicarea omului spre rău, cum se explică, că fapta bună pretinde atâtea abnegațiune și rezistență? Iată tot atâtea întrebări mari, cari au preocupat mințile atâtor genii, și al căror răspuns e ascuns pentru totdeauna pentru precăperea lor. Se pot asemăna aceștia cu omul acela, care să ni-

zulește și are ambiția să ajungă istoriograf renumit, cu toată și arta scris-cetitului e o adevărată taină de neînțeles pentru el.

„Militia est vita hominis super terram“, zice înțeleptul Iov, iar poetul poporului nostru: O luptă-i viața deci te luptă, cu dragoste cu ea cu dor“. Așadar esența vieții omeneste e: lupta, lupta fără încetare, care își ia începutul deodată cu priceperea și nu se sfârșește până la ultima respirație.

Am zis, că lupta trebuie să fie continuă, căci ajungă cineva pe culmile cele mai înalte ale sfințeniei sufleteste, e destul un moment de slăbire, de uitare de sine ca să pui arma jos și pe cât de mare și-a fost înălțarea pe atât de mare și groaznică va fi și căderea: în locul suferințelor și durerilor.

Va trebui așadar să înceapă omul lupta contra ispitelor spiritului necurat, contra miilor de ispitate, ale lumii, cari ca totatătea curse aleșuiesc pașii noștri, dar mai mult va trebui să se lupte contra aplicărilor sau mai bine zis poftelor sale trupesti, cari îi fură liniștea și nu-i dau pace, până nu se vor rupe legăturile dintre suflet și trup, când sufletul se va putea înălța spre Dumnezeu neimpedat neînălțuit de nimic.

Satana, lumea, trupul: aceștia sunt dușmanii tăi cei mai însemnați, cu aceștia vei avea să porți lupta. Care e mai puternic și mai periculos? Dușmanul tău cel mai înverșunat e chiar trupul. Motivul e ușor de priceput: dușmanul cel mai primejdios e totdeauna e dușmanul de casă. Sufletul și trupul trăiesc laolaltă nedespărțiți ca doi prieteni buni, și ori unde vei merge de trup nu te poți lipsi, trebuie să-l duci cu tine dimpreună cu toate poftele-i păcătoase; acum vei înțelege, că poți păcătui în tot locul chiar și în casa lui Dumnezeu în — biserică.

Poftele trupesti — după cădere — au devenit patimi, dorințe tari fără sațiu; se pot asemăna foarte potrivit cu un mânz neînfrănat, care mușcă, rupe, dă din picioare, sare și de nu bagă de seamă vizitiul îl răpește în trap nebun, și cine știe în care abis se oprește; de sigur, că e poziția nenaturală, abnormală, când calul conduce pe vizitiu și nu întors.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

M. Străjanu: *Symbolismul*, Ch. Baudelaire, Pesimismul dnei Askerman sau influența materialismului asupra literaturii, un interesant studiu de literatură datorit venerabilului profesor dela Craiova. Se vinde cu 50 bani.

Dr. Ioan Urban Iarnik, *Beția de cuvinte și altele*, Câțiva articoli mai scurți reproduși de prin revista, unde se puteau uita, scriși de marele filoromân Iarnik, profesor la universitatea boemă din Praga.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

Serviciu conștiincios. Soluri garantate.
FR. CASPARI

[Nagyküküllő vm.] Mediaș—Medgyes.
Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.
[12] 2-?

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecské** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porte

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

adreseze cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru plee, plante de ornament, conife, plante de împrejmuit, fructe cu boabe, pui, etc.

(100) 8-12

Vițe altoite

(calitate superioară) viță europeană și americană cu și fără rădăcini. (Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER Tarsai

szőlőkészítők és telepítői

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408 pag. 4 cor.
Vol. II. Liturgica f. 8° 586 pag. 5'40 cor.
Sunt indispensabilele fiecărui preot.
Se pot primi dela Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj cu prețul 9'50 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor **Obedeanu** reprezentând pe:
MIHAI-VITEAZUL
Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania”

SIBIIU

Strada Cispădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomandă

✦ **Asigurări împotriva focului** ✦
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

✦ **Asigurări pe viață** ✦
(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plăți simple sau duble a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în finea anului 1911	K. 5,275,798-28
Capitale asigurate pe viață achitate	5,146,558-86
Starca asiguraților cu sfârșitul anului 1911) foc „ 127,768,744-—
) viață „ 10,931,322-—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2.520.492-—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 4-7

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeieștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se expediază imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.